

De Nederlandse glastuinbouw is een economisch cluster van wereldbetekenis. Het huidige areaal is ongeveer 10.500 hectare. Om een duurzame ontwikkeling mogelijk te maken, heeft tuinbouw in 2020 een geschatte ruimtebehoefte van tussen de 12.500 en 14.000 hectare.

Fikse uitbreiding glastuinbouw in komend decennium

Om een duurzame ontwikkeling mogelijk te maken, moet de tuinbouwsector groeien naar 12.500 hectare

Het glastuinbouwcomplex produceert op ongeveer 0,5 % van de oppervlakte van Nederland. Als wereldspeler in de export van tuinbouwproducten draagt de glastuinbouwketen in belangrijke mate bij aan het overschot op de handelsbalans. Een vitale glastuinbouwketen is dus van belang voor de Nederlandse economie.

De glastuinbouw bestaat uit de voedings- tuinbouw en de sierteelt. De belangrijkste concentraties voor de groenteteelt onder glas bevinden zich in het Westland, de driehoek Bleiswijk-Bergschenhoek-Berkel en Rodenrijs en het gebied rond Venlo. De sierteelt is geconcentreerd rond Aalsmeer en omgeving en Naaldwijk. Belangrijke secundaire productiegebieden liggen in Noord-Limburg, bij Arnhem, bij Emmen en in Noord-Brabant.

Het aantal bedrijven neemt af, maar de bedrijfsgrootte uitgedrukt in areaal, neemt verder toe. In 1992 waren er nog 4.026 bedrijven en dat is nu afgenomen tot ongeveer 2.500 bedrijven. Bedroeg het areaal gemiddeld 1 ha in 1990, in 1995 was dat iets toegenomen tot 1,2 ha. In 2000 was de gemiddelde grootte inmiddels tot iets boven de 1,5 ha per

bedrijf gegroeid. De bedrijven met meer dan 3 ha areaal zijn in aantal meer dan verdubbeld. De investeringen in nieuwe kassen blijven dan ook toenemen. In 2004 werd begonnen met de bouw van 431 hectare kassen, tegenover 335 hectare gemiddeld in de jaren 1991-2000.

ZUID-HOLLAND

In Zuid-Holland vinden de grootste ontwikkelingen plaats op het gebied van glastuinbouw in de zogenaamde 'Glas-as' en enkele andere concentratiegebieden. De Glas-as is het geografisch samenhangend gebied, waar de kern van de Zuid-Hollandse glastuinbouw is gevestigd. Glas-as loopt van het Westland via Pijnacker en de B-driehoek (Berkel en Rodenrijs, Bleiswijk, Bergschenhoek) naar de Zuidplaspolder, waar de nieuwe uitplaatsingslocaties voor de glastuinbouw worden gerealiseerd. Een ander belangrijk concentratiegebied van de glastuinbouw is de regio Venlo. Het kabinet wil de tuinbouwlocaties concentreren in greenports. Dat zijn tuinbouwlocaties met een sterke en blijvende positie op de wereldmarkt. Tot die greenports behoren het Zuid-

Hollandse glasdistrict (Westland en Oostland), Aalsmeer en omstreken en het agrologistieke cluster Venlo voor de glastuinbouw, de Bollenstreek voor de bloembollenteelt en Boskoop voor de pot- en containerteelt. Ook Bergerden en de Bollenstreek behoren tot de greenports.

LOG'S

In de Nota Ruimte is er bijzondere aandacht voor herstructurering van bestaande verouderde glastuinbouwgebieden. Om deze herstructurering mogelijk te maken is onder meer verplaatsing van bedrijven nodig vanuit de bestaande gebieden. Om dat mogelijk te maken zijn tien landbouwontwikkelingsgebieden glastuinbouw (LOG's) aangewezen. De tien LOG's zijn: Zuidplaspolder, Berlikum, Emmen, Grootslag, Californië/Siberië, Luttelgeest, Bergerden, IJsselmuiden, Moerdijkse Hoek en Terneuzen. Mocht er specifieke regionale behoefte zijn aan ruimte voor de glastuinbouw, die niet in de tien gebieden ligt, dan kan de provincie ook andere gebieden voor dit doel aanwijzen. (zie kader Bouwmogelijkheden LOG's)

Ontwikkelingsgebieden op een rij

In dit kader staat een globale opsomming van de bouwmogelijkheden in ons land per provincie.

Zuid-Holland

concentratiegebied Westland: vervanging en uitbreiding via reconstructie
concentratiegebied Oostland: nieuwbouw en vervanging en uitbreiding
concentratiegebied Berkel en Rodenrijs, Bergschenhoek en Bleiswijk: nieuwbouw, vervanging en uitbreiding
concentratiegebied Hoeksche Waard: vervanging en uitbreiding*

Noord-Holland

concentratiegebied Aalsmeer: beperkte nieuwbouw en beperkte vervanging
concentratiegebied Heerhugowaard: beperkte nieuwbouw en beperkte vervanging en uitbreiding**
concentratiegebied West-Friesland: beperkte nieuwbouw en beperkte

vervanging en uitbreiding**

Wieringermeer: geplande grootschalige nieuwbouw

Noord-Brabant

Deurne e.o.: geplande grootschalige nieuwbouw en vervanging en beperkte uitbreiding*

Dinteloord: potentiële grootschalige nieuwbouw

Steenbergen: beperkte nieuwbouw

Limburg

ontwikkelingsgebied Californie: geplande grootschalige nieuwbouw

ontwikkelingsgebied Siberie: beperkte nieuwbouw

Zeeland

Terneuzen: potentiële grootschalige nieuwbouw

Gelderland

Bommelerwaard: potentiële grootschalige nieuwbouw

Bergerden: grootschalige nieuwbouw

Overijssel

IJsselmuiden e.o.: beperkte nieuwbouw, en beperkte vervanging en uitbreiding
Flevoland

Ens e.o.: beperkte nieuwbouw, en beperkte vervanging en uitbreiding
Luttelgeest: nieuwbouw en beperkte vervanging en uitbreiding

Drenthe

Rundedal: nieuwbouw

Groningen

Hoogezand-Sappemeer: beperkte nieuwbouw, en beperkte vervanging en uitbreiding

ontwikkelingsgebied Eemsmond: geplande grootschalige nieuwbouw
Friesland

Berlikum: beperkte nieuwbouw (evt. uitbreiding tuinbouwgebied)

Sexbierum: vervanging*

* Vanwege planologische beperkingen verspreid glas

** Vanwege planologische beperkingen

ONTWIKKELING

De Raad voor het Landelijk Gebied (RLG) adviseert de regering en de beide Kamers van de Staten-Generaal op hoofdlijnen van beleid. De raad heeft op verzoek van LNV-minister Veerman een advies uitgebracht over de ontwikkeling van de glastuinbouw. Het rijk en de provincies moeten de glastuinbouw meer ruimte bieden voor duurzame ontwikkeling.

Het Nederlandse kassenareaal zou volgens de raad moeten groeien van zo'n 10.500 hectare nu naar 12.500 tot

14.000 hectare over 15 jaar. Op een totale kassenvoorraad van iets meer dan 10.000 hectare is dat een flinke bouwopgave.

RLG vindt dat gestreefd moet worden naar het clusteren van kassen en adviseert om de beschikbare budgetten geconcentreerd in te zetten voor de greenports Westland, Oostland, Aalsmeer en Venlo.

Naast de greenports wil de raad ook op een duurzame wijze ruimte bieden in de zuidwest-as. Deze as omvat de noordrand Hoeksche Waard, Zuid-Hollandse

eilanden, West-Brabant, Zeeland, de omgeving van Schiphol en gebieden in zuidelijk Flevoland. De raad stelt als voorwaarde dat het bieden van deze ontwikkelingsruimte slechts mogelijk is als mobiliteitsproblemen niet optreden door toenemende goederenstromen en er oplossingen zijn voor knelpunten met betrekking tot waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie.

Met dank aan P. van Oers, VEK Adviesgroep, www.vek.nl.

Bouwmogelijkheden LOG's

Tuinbouwlocatie/ Kerngegevens	Oppervlakte in ha uitgeefbare kavels	Huidig oppervlak netto glas in ha	Duur ontwikkeling in jaren
IJsselmuiden	200	60	10
Emmen	Rundedal: 180	275	5
Bergerden	210	Aansluitend in het KAN-gebied ongeveer 200 ha	5
Luttelgeest	160	75 (inclusief Marknesse en Ens)	Onbekend. Voorlopig gaat het project Luttelgeest 2 niet door
Het Grootslag	200	70	5
Berlikum	110	94	2003 alles uitgegeven
Siberië	200	50	3
Californie	250	0	5
Zuidplaspolder	80 (tot max. 200 ha)	80	5 tot 10
Moerdijkse Hoek	Max. 150	0	Onbekend. Voorlopig gaat de ontwikkeling van deze locatie niet door
Nieuwdorp	450	0	Onbekend. Plannen voor groot schalige glastuinbouw in Terneuzen

Bronnen: Stichting Tuinbouw Emmen en het rapport 'Plankgas voor glas?' van de Raad voor het Landelijk Gebied, www.rlg.nl. Zie ook Cijfers & Trends, pagina 20 en 21.

M. van Seggelen, Imagro